

УДК 327.23

ВЗАЄМОДІЯ З СІМ'ЄЮ – ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Рожко-Павлишин Т.А.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

У статті розглядається один із напрямів дошкільної освіти – взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї. Проаналізовано реальний стан теоретичного та практичного вивчення цієї проблеми, традиційні форми й методи взаємодії педагогів і батьків вихованців. Автор обґрунтовує умови оптимізації партнерства закладу освіти й сім'ї: покращення комунікації в системі «педагог-дитина-сім'я», залучення батьків до співпраці з педагогами, включення в життя власних дітей, налагодження спілкування з ними як з рівними для забезпечення емоційної підтримки, повноцінної соціалізації й гармонійного розвитку дошкільників.

Ключові слова: взаємодія, сім'я, виховання, дошкільник, заклад дошкільної освіти.

Постановка проблеми. Зкладами дошкільної освіти накопичений значний досвід співпраці з різними соціальними інститутами з метою підвищення ефективності морального, трудового, розумового, фізичного, художньо-естетичного розвитку дітей, органічного їх поєднання, постійного вдосконалення змісту і форм роботи тощо.

Актуальність проблеми полягає в тому, що заклад дошкільної освіти – це перший соціальний інститут, який не лише здійснює первинний виховний вплив на дітей, але й забезпечує педагогічну освіту батьків.

Традиційно на розвиток людини діють різні чинники як біологічні, так і соціальні. При цьому визначальним соціальним фактором, що впливає на становлення особистості, є сім'я – головний інститут виховання. Усе, що людина набуває в родині, вона зберігає протягом подальшого життя, у ній закладаються основи особистості. У процесі близьких стосунків з матір'ю, батьком, братами, сестрами, дідусями, бабусями та іншими родичами у дитини з перших днів життя починає формуватися структура особистості, перші уявлення про стосунки між людьми, норми поведінки, елементарний соціальний досвід. Залежно від складу родини, відносин між її членами, загальної атмосфери взаємин у дитини виробляються позитивні чи негативні настанови, формується відповідне розуміння цінності родинних зв'язків, уміння будувати відносини з оточуючими, знаходити своє місце в житті, реалізуватися професійно тощо. Тобто сім'я може бути як позитивним, так і негативним рушієм виховання. Позитивний вплив на особистість полягає в тому, що ніхто, крім найближчих для неї людей, не може настільки любити, дбати й захищати дитину. Проте жоден інший соціальний інститут не здатний завдати і стільки шкоди у вихованні.

Ідея взаємодії, зокрема в контексті суспільних і сімейних впливів на дитину, пройшла довгий шлях розвитку в Україні та за кордоном. Взаємодія в освітньому процесі є системою взаємозумовлених контактів, єдністю соціальних, психологічних і педагогічних зв'язків, де соціальний складник зумовлює результат педагогічної взаємодії, психологічний – забезпечує механізм його здійснення, а педагогічний – створює те середовище, яке уможливило сам процес організації педагогічної взаємодії.

Створення дошкільного освітнього простору із залученням сім'ї як середовища розвитку особистості є одним з перспективних напрямів розбудови системи дошкільної освіти в Україні. Сім'я – жива система, що постійно змінюється не тільки під впливом соціально-економічних умов, а й завдяки внутрішнім процесам розвитку, на сім'ю впливають такі явища, як міграція, урбанізація, індустріалізація та ін. Сім'я – це не однорідна, а диференційована соціальна група, представлена різними віковими, статевими, а часом і професійними «підсистемами», що дає дитині змогу активніше проявляти свої емоційні та інтелектуальні можливості, швидше реалізувати їх.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проаналізовано педагогічну взаємодію з батьками дітей дошкільного віку набула актуальності в період розвитку суспільного дошкільного виховання. У вітчизняних і зарубіжних наукових дослідженнях з окресленої проблеми вивченню підлягає: специфіка сімейного виховання (Т. Алексєнко, В. Дуброва, Н. Кондратенко, О. Кононко, Л. Маленкова, О. Морозова, Т. Поніманська та інші); співпраця дошкільного навчального закладу та сім'ї (Є. Арнаутова, В. Безлюдна, Л. Виноградова, Т. Даниліна, Т. Дронова, А. Козлова, О. Кононко, Н. Кот, В. Котирло, Т. Пагута, М. Ромазанова, О. Солодянкін та інші), в тому числі, методична робота закладу дошкільної освіти з удосконалення змісту роботи педагогів із батьками дітей раннього і молодшого дошкільного віку (К. Біла, О. Зверева, Н. Немова, А. Моїсєєва, М. Поташнік та інші), роль сім'ї та закладу дошкільної освіти у становленні особистості дитини в ранньому онтогенезі (Н. Авдєєва, О. Кононко, Г. Люблінська, С. Мещерякова). Психолого-педагогічні дослідження (Є. Арнаутова, А. Божович, М. Виноградової та ін.) показали, що сім'я гостро потребує допомоги фахівців на всіх етапах дошкільного дитинства. Аналіз сучасних досліджень у галузі дошкільного дитинства свідчить про такі аспекти окресленої проблеми: розкрито етико-педагогічні вимоги до взаємин із дітьми та їхніми батьками (Т. Кириєнко, Л. Сухарева); досліджувалися зміст і методи педагогічної взаємодії з батьками (О. Долинна, М. Спичак, О. Низковська); умови для спільної роботи сім'ї і педагогічного колективу закладу дошкільної освіти у формуванні моральних якостей особистості ди-

тини (Т. Алексєенко, Л. Божович, В. Постовий); особливості взаємодії з батьками дітей раннього віку (Н. Аксаріна, О. Волкова, Т. Науменко, Т. Маркова, Л. Свирська) тощо.

Психолого-педагогічні дослідження Л. Божович, Н. Виноградової, Л. Загік, Т. Маркової та ін. свідчать, що сім'я гостро потребує допомоги фахівців на всіх етапах виховання дитини дошкільного віку для забезпечення вирішення проблем її соціалізації, підготовки до життя в мінливому суспільстві, зниження рівня невротизації, а також налагодження конструктивної взаємодії сім'ї та закладу освіти. Однак, як перекоонує практика, сучасна система дошкільної освіти не підтримує взаємодію педагогів з батьками на належному рівні.

Тому виникає гостра потреба у створенні нової моделі спілкування закладу освіти з сім'єю, побудованою на взаємодії «педагог-дитина-сім'я». Для цього фахівцям дошкільних закладів насамперед необхідно здійснювати психолого-педагогічну освіту батьків, що охоплює два напрями:

- інформативну просвіту: знайомство з віковими особливостями дітей, видами оздоровчих заходів у сім'ї, елементами освітнього процесу в сім'ї;
- навчальну просвіту з оволодіння батьками практичними вміннями та навичками: керувати дитячою діяльністю; розвивати мовленнєві дії; зміцнювати їхній фізичний і психічний стан; розвивати допитливість; формувати творчу уяву, визначати передумови навчальної діяльності у дітей; залучати до загальнолюдських цінностей; забезпечувати психологічну готовність дитини до навчання в школі.

Окремо слід наголосити на важливості ознайомлення батьків з наявними негативними тенденціями в сімейному середовищі. Багато молодих сімей не дотримуються культурно-історичних сімейних традицій, що згубно впливає на культурний розвиток дитини. Не кожна сім'я сьогодні здатна організувати своє дозвілля, об'єднавши інтереси всіх членів родини, втілити очікування дитини, прагнення гри, казки, подорожі. Від участі батьків у роботі дошкільної установи виграють усі. Діти починають з гордістю і повагою ставитися до своїх рідних. Батьки завдяки взаємодії з педагогами та участі в житті дитячого садка набувають досвіду співпраці як зі своєю дитиною, так і з педагогічним колективом. Вихователі в процесі такого спілкування отримують безцінну інформацію про дитячо-батьківські відносини в сім'ї, встановлюють та усувають потенційні загрози, причини багатьох дитячих проблем.

Завдяки правильно організованому спілкуванню в сім'ї батьки вчаться брати активну участь у житті власних дітей, ставитися до них як до рівних, пізнають їхній світ, усвідомлюють його відмінність від світу дорослих, розуміють неприпустимість порівняння з іншими дітьми. Крім того, батьки набувають здатності бачити сильні і слабкі сторони власної дитини, зважати на них у процесі виховання, починають виявляти щирі зацікавленість у діях дитини і готові до емоційної підтримки; відмовляються від одностороннього впливу, яким можна лише придушити або залякати дитину. У ході подібного спілкування встановлюються довірливі стосунки між батьками й дітьми, готовність ділити радість і негаразди один одного.

Водночас складнощі в організації конструктивного спілкування в сім'ї виникають і в діяльності вихователів закладів дошкільної освіти, адже нерідко вони не вміють поставити конкретні завдання й обрати відповідні форми та методи роботи з родиною, зміст педагогічної освіти батьків недостатньо диференційований. До того ж, визначаючи способи співробітництва, педагоги не враховують можливостей і умов життя конкретних сімей; досить часто вихователі, особливо молоді фахівці, використовують лише колективні форми роботи. Причинами цього є обмежені знання специфіки сімейного виховання, невміння аналізувати рівень педагогічної культури батьків, особливостей виховання дітей, а, відповідно, й проектувати свою діяльність з батьками й вихованцями. Вагомим недоліком багатьох педагогів стають недостатньо розвинені комунікативні вміння.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз стану проблеми в психолого-педагогічній літературі засвідчив, що, незважаючи на існуючі теоретичні дослідження і практичний досвід у галузі дошкільної освіти, недостатньо вивченим залишається аспект взаємодії закладу дошкільної освіти з сім'єю у сучасних умовах реформації освіти.

Мета статті. Охарактеризувати взаємодію закладу дошкільної освіти з сім'єю як пріоритетний напрям діяльності закладу дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Аналіз сучасних досліджень (Ю. Азаров, О. Арнаутова, О. Зверєва, А. Козлова, Т. Куликова та ін.) показує, що роботу з налагодження взаємодії дитячого садка та сім'ї можна будувати за такими напрямками:

- вивчення сім'ї вихованця й умов виховання дітей в сім'ї;
- добір відповідних методів і прийомів роботи з батьками;
- застосування форм та методів педагогічної освіти батьків;
- підвищення активності батьків;
- створення рекомендацій педагогам щодо роботи з різними категоріями сімей.

Вивчення сім'ї вихованця дає педагогу можливість ближче познайомитися з ним, зрозуміти стиль і спосіб життя родини, її традиції, духовні цінності, виховні можливості, взаємини дитини з батьками. Але слід пам'ятати, що вивчення сім'ї – справа делікатна, яка вимагає від педагога поваги до всіх членів родини, щирості, бажання надати допомогу у вихованні дітей. Методи вивчення сім'ї є інструментами, за допомогою яких збираються, адаптуються, узагальнюються дані, що характеризують сім'ю, розкривають взаємозв'язок і закономірності виховання дітей.

Цінний досвід соціально вагомої поведінки отримують діти й дорослі в ході спільних акцій, спрямованих на розвиток взаємодії дитячого садка та сім'ї, об'єднання зусиль батьків і працівників закладів дошкільної освіти, серед таких можна назвати: «Найкрасивіший дитячий садок» (залучення батьків, дітей і педагогів до спільного облаштування дитячого садка); «Традиції моєї родини» (коли члени сімей вихованців діляться сімейними традиціями, розповідають про родовід); «Тато, мама, я – дружна сім'я» (спортивні змагання між сім'ями вихованців); «Краса нашого краю» (екскурсії, туристичні походи за учас-

тю членів сімей вихованців та ін.). Педагоги під час проходження акцій отримують можливість краще пізнати сім'ї вихованців, визначити сильні та слабкі аспекти сімейного виховання, характер і міру професійної допомоги родинам, а іноді вчитися у батьків. У такий спосіб удосконалюється і сімейне, і суспільне виховання.

Урізноманітнити життя в закладі дошкільної освіти, зробити свій внесок у культурний розвиток малюків здатні не тільки батьки, а також бабусі й дідусі, тітки і дядьки – носії унікального культурного досвіду, свідки багатьох історичних подій. Тому в роботі з сім'єю необхідно використовувати культурно-історичну спадщину родини, її потужні духовні ресурси.

Подолати бар'єри на шляху розвитку взаємодії з сім'єю педагогам допомагають різні форми роботи: семінари-практикуми, тренінги, діяльність проектних груп зі створення нової педагогічної реальності тощо.

Така робота дає змогу педагогам:

- оволодіти способами колективної розумової діяльності, зорієнтованої на творчий розвиток суб'єктів освітнього процесу;
- опанувати алгоритм постановки мети і поетапного створення проекту, спираючись на потреби дітей;
- актуалізувати гуманістичні принципи педагогіки і психології ненасильства (досягнення позитивної відкритості до колег, вихованців та батьків, до своєї особистості, забезпечення суб'єктивної волі у виборі змісту, методів і форм діяльності; підключення соціальних партнерів до цілей освіти, а також вміння долучатися до цілей та завдань соціальних партнерів; подолання тривожності, страху, почуття неповноцінності);
- об'єднати зусилля всіх суб'єктів педагогічного процесу з метою реалізації проекту [4, с. 89].

Робота з педагогічним колективом з організації взаємодії із сім'єю може проводитися в такий спосіб:

- аналіз труднощів, що виникають у процесі роботи закладу дошкільної освіти з сім'єю;
- облік психологічних характеристик, вікових особливостей педагогів;
- організація методичної роботи у процесі взаємодії з сім'єю;
- розробка алгоритму взаємодії педагогів з родиною;
- використання методик контактної взаємодії педагогів з батьками;
- розробка критеріїв оцінювання якості взаємодії з сім'єю;
- організація роботи з педагогами щодо підвищення їхньої педагогічної компетентності;
- діагностика стану роботи педагогів закладу дошкільної освіти з сім'єю;
- тематичний самоконтроль закладу дошкільної освіти;
- взаємодія педагогів з родиною може здійснюватися за таким алгоритмом: соціально-педагогічна діагностика сім'ї; виявлення педагогами зон особливої уваги (загальних і особистих проблем сім'ї); спільне створення проекту й плану дій з прогнозованими результатами для дитини, педагога, батьків – для кожної сім'ї визначаються конкретні та реальні цілі; виконання плану

дій, спостереження за дитячо-батьківськими стосунками; осмислення й оцінювання результатів дослідження спільно з батьками;

– вивчення взаємодії педагогів з батьками, що має циклічний характер: виявлення професійних компетенцій педагогів (у системі «дитячий садок – сім'я»; встановлення зон особливої уваги методичної служби, осмислення результатів дослідження спільно з педагогами; створення проекту і плану їх вирішення, обговорення проблем спільно з педагогами; виконання плану, відстеження результатів; оцінювання результатів учасниками взаємодії та порівняльний аналіз [4].

Педагоги дошкільного закладу мають усвідомлювати необхідність безперервного моніторингу якості взаємодії з сім'єю, урізноманітнення форм роботи із сім'ями та педагогами щодо підвищення педагогічної компетентності.

Методична служба організовує опанування педагогами і батьками нової моделі взаємодії, здатної змінити традиційну для дошкільних закладів ситуацію, коли відсутня взаємодія педагогів та батьків у процесі виховання дитини, а також відкрити невідомі раніше можливості розвитку відносин у системі «педагог-дитина-сім'я».

Прикро, але в останнє десятиліття заклади дошкільної освіти повною мірою не виконують завдання з підвищення педагогічної культури населення. Ця тенденція підсилюється стійкою впевненістю вихователів дошкільних закладів у некомпетентності батьків з питань виховання, небажання займатися виховною діяльністю. Соціологічні опитування показують, що значна частина сучасних педагогів пояснює свою бездіяльність, недостатню увагу до педагогічної освіти батьків тим, що сьогодні з'явилося багато популярної літератури відповідної тематики. До певної міри конкурентами в наданні батькам інформації про виховання дітей стали Інтернет та засоби масової інформації. Так, за останні роки побачили світ нові педагогічні журнали, частина з яких адресована сім'ї («Зростаємо разом», «Твій малюк» та ін.).

Визначаючи зміст і форми психолого-педагогічної освіти, колективу закладу дошкільної освіти необхідно виходити з рівня підготовленості батьків до виховної діяльності та конкретних потреб у підвищенні педагогічної культури тієї чи іншої сім'ї. Важливо мати на увазі прагматичну спрямованість батьків, коли вони, відчуваючи брак знань і практичних умінь, звертаються по допомогу до педагогів закладу дошкільної освіти. Вихователям, щоб задовольнити цей запит, необхідно знати рівень освіти, культури батьків, зокрема й педагогічної, їхнє ставлення до виховної діяльності. Іншими словами, результативність педагогічної освіти залежить від поінформованості педагогів про конкретну сім'ю та адекватного підбору змісту форм та методів роботи з батьками [2, с. 15-18].

Сім'я є найважливішим фактором соціалізації не тільки для дітей, а й для дорослих. Від родини багато в чому залежить те, як відбувається фізичний, емоційний і соціальний розвиток людини протягом усього життя. Фізичний розвиток пов'язаний із характером побуту родини. На емоційний розвиток впливає атмосфера й відносини в сім'ї, те, наскільки вона є «екологічною

нішею» для своїх членів. У процесі соціального розвитку особистості сім'я відіграє велику роль, оскільки її схвалення, підтримка, байдужість або засудження позначаються на соціальних домаганнях людини, допомагають або заважають їй шукати вихід зі складних життєвих ситуацій, адаптуватися до нових обставин життя та нових соціальних умов.

Сім'я готує дитину до майбутнього самостійного життя в суспільстві, передає їй духовні цінності, моральні норми, зразки поведінки, традиції, культуру свого суспільства. Поведінка дитини багато в чому залежить від виховання в сім'ї, діти дошкільного віку бачать себе очима дорослих: позитивне або негативне ставлення до них дорослих формує їхню самооцінку. У кожній родині об'єктивно складається певна, далеко не завжди усвідомлена, система виховання. Тут мається на увазі розуміння цілей і прийомів виховання, врахування того, що можна й чого не можна допустити у ставленні до дитини.

Педагогічному колективу дитсадка здебільшого дуже складно активізувати батьків. Ідеється насамперед про те, що педагоги часто не використовують або використовують недостатньо позитивний досвід сімейного виховання, не завжди здійснюють своєчасну підготовку батьків до батьківських зборів, консультацій, розмов і т.д. Активність батьків підвищується, якщо педагоги:

- своєчасно доводять до відома батьків інформацію про захід (прохання розповісти про свій досвід, про проблеми, що виникають у вихованні дітей);

- забезпечують повсякденні контакти між педагогами та батьками;

- здійснюють індивідуальний підхід до самих батьків, враховують особливості особистості батьків і труднощі сімейного виховання [1].

Батькам пропонуються різні проблемні ситуації, вирішення яких вимагає від них знання педагогічних основ виховання дітей, їхньої психології, а також створюють ситуації, які можна вирішити тільки спільно з дітьми. Подібні заняття дають можливість краще пізнати взаємини батьків та дітей, звернути увагу на недоліки у вихованні, вжити додаткових корекційних заходів впливу, скерувати дії батьків у потрібне русло.

Однією з форм роботи є «Вечори запитань і відповідей», які являють собою концентровану педагогічну інформацію з найрізноманітніших питань. Темою вечора може бути обговорення питань, що стосуються спілкування дітей і дорослих. Подібні вечори приносять велику користь, даючи змогу вирішити конфліктні ситуації в сім'ї між батьками й дітьми, навчаючи батьків правильних шляхів вирішення проблем. Педагогічний колектив повинен розуміти необхідність постійного оцінювання якості взаємодії дошкільного закладу з сім'єю. Форми роботи можуть бути найрізноманітнішими, вони залежать від можливостей дитячого садка та творчого потенціалу колективу. Вивчення ставлення педагогів до проблеми взаємодії з сім'єю можливе за допомогою тестування, анкетування, опитування. Аналіз отриманих результатів допоможе зробити висновки, важливі для подальшої роботи дитячого садка. Доречними є такі орієнтовні теми й форми роботи:

- Творча робота: «Сучасна сім'я – яка вона?», «Роль спостереження в роботі педагога. Види спостережень».

- Теми педагогічних рад: «Збереження здоров'я дітей і педагогів в умовах дитячого садка», «Розвиток мовлення дітей», «Вплив особистісних якостей педагога на стосунки між педагогами та сім'ями вихованців», «Взаємодія сім'ї і закладу дошкільної освіти в зміцненні психічного здоров'я дитини», «Формування у дитини ціннісних уявлень про здоров'я, потреби в його зміцненні і збереженні», «Вплив природи на здоров'я дитини і безпеку в процесі спілкування з нею».

- Консультації: «Директиви у вихованні дітей та їх психологічне значення», «Виховання дитини з проблемами розвитку в сім'ї», «Як допомогти дитині позбутися страхів і набути впевненості в собі», «Психологічний аналіз результатів стандартизованого спостереження стилів дитячо-батьківських відносин, проведеного вихователями», «Підготовка та проведення опитування батьків про взаємодію дитячого садка і сім'ї: цілі й завдання», «Методи сімейної діагностики в повсякденній роботі вихователя», «Сім'я очима дитини».

- Круглий стіл «Батьки і педагогічний колектив: методологія взаємодії».

- Проблемні семінари: «Сім'я як система. Емоційне благополуччя сім'ї», «Місце дитини в сім'ї, закладі дошкільної освіти та соціумі».

- Тренінгові семінари: «Виховання толерантності в родині», «Позиція вихователя у взаємодії з сім'єю. Основи педагогічної ефективності».

- Лекції «Сімейне виховання – причини порушення поведінки у дітей» [3, с. 101-103].

На жаль, лише невелика частина батьків розуміють цінність спільних зусиль, щоб змінити цю ситуацію, необхідність конструктивної взаємодії, переходу від монологу до діалогу, аби вчитися чути проблеми й підтримувати один одного в їх вирішенні.

Але в процесі налагодження взаємодії з сім'єю і в педагогів можуть виникати: опір, недовіра, небажання, роз'єднаність, нескоординованість зусиль фахівців закладу дошкільної освіти. Попередити чи подолати ці труднощі допоможе поступове підвищення авторитету родини у вихованні підростаючого покоління, формування позитивної мотивації до участі в роботі з сім'єю, пошук спільних інтересів педагогів та батьків, підтримання особистої ініціативи тощо. Цей процес є тривалим і його результати помітні не відразу.

Висновки з даного дослідження і перспективи.

У родині, а також у закладі дошкільної освіти формується особистість не тільки дитини, але і її батьків, і педагогів. Виховання дітей збагачує особистість дорослого, посилює його соціальний досвід. У житті кожної людини батьки відіграють велику й відповідальну роль, вони дають дитині нові зразки поведінки, з їх допомогою вона пізнає навколишній світ та наслідкує їх у всіх своїх діях. Цей процес стає ще інтенсивнішим завдяки позитивним емоційним зв'язкам дитини з батьками й педагогами, її прагненню бути схожим на матір і батька, а також на свого улюбленого вихователя. Коли батьки усвідомлюють цю закономірність та розуміють, що від них багато в чому залежить формування особистості дитини, то

вони поводяться так, що всі їхні вчинки й поведінка загалом сприяють формуванню у дитини тих якостей і такого розуміння людських цінностей, які вони хочуть їй передати. Усі етапи розвитку вимагають від людини адаптації до нових соціальних умов, що допомагає збагачуватися новим досвідом, ставати соціально зрілим. Багато етапів розвитку сім'ї можна передбачити і навіть підготуватися до них. При цьому подолання кризової ситуації або підсилює згуртованість

людей, або – стає поворотним пунктом у житті сім'ї, призводить до її розпаду.

Отже, взаємодія педагогів і сім'ї в єдиному освітньому просторі – це найважливіший напрям діяльності закладу дошкільної освіти.

Дослідження не претендує на вичерпний аналіз усіх аспектів окресленої проблеми і не може бути остаточною відповіддю на порушене в ньому питання. Перспективним є визначення взаємодії педагогів і сім'ї у закладі дошкільної освіти.

Список літератури:

1. Джайнотт Х.Дж. Родители и дети / Х.Дж. Джайнотт. – М., 1992. – С. 21.
2. Дубровська Л.О. Соціально-педагогічні засади спільної роботи дитячого садка і сім'ї у вихованні дітей / Л.О. Дубровська, В.Л. Дубровський // Психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 5. – С. 15-18.
3. Концепція сімейного та родинного виховання // Нормативно-правове забезпечення освіти. – Харків, 2004. – Ч. 2. – С. 101-103.
4. Новікова В.М. У співпраці – результат. Робота вихователя з батьками в ДНЗ / В.М. Новікова. – Х.: Вид-во «Ранок», 2011. – 144 с. (Дошкільна освіта).

Рожко-Павлышын Т.А.

Тернопольский национальный педагогический университет имени Владимира Гнатюка

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С СЕМЬЕЙ – ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧРЕЖДЕНИЙ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация

В статье рассматривается одно из направлений дошкольного образования взаимодействие заведения дошкольного образования и семьи. Проанализировано реальное состояние теоретического и практического изучения этой проблемы, традиционные формы и методы взаимодействия педагогов и родителей воспитанников. Автор обосновывает условия оптимизации партнерства учебного заведения и семьи: улучшение коммуникации в системе «педагог-ребенок-семья», привлечение родителей к сотрудничеству с педагогами, включение в жизнь собственных детей, налаживания общения с ними как с равными для обеспечения эмоциональной поддержки, полноценной социализации и гармоничного развития дошкольников.

Ключевые слова: взаимодействие, семья, воспитание, дошкольник, заведение дошкольного образования.

Rozhko-Pavlyshyn T.A.

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University

THE INTERACTION WITH FAMILIES A PRIORITY DIRECTION OF PRESCHOOL EDUCATION ESTABLISHMENTS ACTIVITY

Summary

The article describes one of the activities of pre-school educational institutions, the interaction between kindergarten and the family. The real condition of theoretical and practical study of this problem, traditional forms and methods of teachers and children's parents' interaction is analyzed. The author substantiates the conditions for optimizing the partnership of the educational institution and the family: improving communication in the «teacher-child-family» system, involving parents in cooperation with teachers, including their children in their lives, establishing communication with them as equal to provide emotional support, full-fledged socialization and harmonious development of preschoolers.

Keywords: interaction, family, upbringing, preschooler, institution of preschool education.